

Keuruun perusturvalautakunnan lausuntoluonnos

Lausunnonantajan organisaatio

☒ Kunta tai kuntayhtymä

- ☐ Valtion viranomainen
- ☐ Järjestö
- ☐ Palveluntuottaja
- ☐ Muu

Sosiaalihuoltolaki

Toivomme, että kiinnitätte lausunnossanne erityisesti huomiota seuraaviin sosiaalihuoltolakia koskeviin muutoksiin:

1. Ovatko kotiin annettavia palveluja koskevat säännökset (19 §, 19 a § ja 19 b §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

☐ Kyllä

x Ei Tukipalvelujen osalta järjestämisvastuu siivouspalvelusta, asiointipalvelusta ja vaatehuoltopalvelusta on haasteellinen etenkin siksi, ettei lainsäädännön tasolla tarkemmin yksilöidä näiden palvelukokonaisuuksien laajuutta. Esim siivouksen osalta tarkoitetaanko ylläpitosiivousta, perussiivousta, suursiivousta tai koskeeko siivous välittömästä asumisesta käytettäviä tiloja vai myös varastoja ja vierashuoneita. Jo tähän asti palvelun järjestäjillä on ollut hyvin tiukat palvelun myöntämisperusteet siivoukseen, vaatehuoltoon ja asiointiin liittyen. Asiakasohjaus on neuvonut ja ohjannut yksityisten palveluntuottajien, kotitalousvähennyksen ja tukipalvelujen arvonlisäverottomuutta. Niukkenevat henkilöstöresurssit on voitava suunnata hyvän ja toimintakykyinen arjen turvaamiseen kotona asuville

2. Kotihoitoa ehdotetaan järjestettäväksi vuorokaudenajasta riippumatta (19 §:n 3 mom.). Onko tämä mielestänne kannatettava ratkaisu?

XKyllä, mutta kotihoidon toteuttamisessa tulee voida hyödyntää myös etähoivan ja digitalisaation tuomat mahdollisuudet

☒ Ei

3. Ovatko ns. tavallista palveluasumista koskevat säännökset (21 b §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

☒ Kyllä

- Ei

4. Onko tavallista palveluasumista koskeva pykälä tarpeeksi selkeästi muotoiltu? Jos ei, miten sitä voisi muuttaa?

XKyllä

- Ei

5. Ovatko hoiva-asumista koskevat säännökset (21 c §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

- Kyllä

x Ei Tarkoitetaanko lääkinnällisen kuntoutuksen ja muiden terveydenhuollon palvelujen osalta järjestäjän vai tuottajan vastuuta?

6. Löytyisikö tehostettu palveluasuminen –termin korvaajaksi jokin parempi ehdotus kuin hoiva-asuminen? Mikä? *Hoiva-asuminen on kuvaava termi*

7. Ovatko ehdotetun hoiva-asumispykälän palvelun saantikriteerit tarkoituksenmukaisia ja tarpeeksi selkeitä? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

- Kyllä

x Ei Lakiin voisi lisätä maininnan, että tarpeen arvioinnissa käytettävä RAI:ta

8. Ovatko turvapalvelun toteuttamista koskevat säännökset (46 a §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

x Kyllä

- Ei

9. Pitääkö turva-auttajan olla sote-ammattihenkilö, vai riittääkö että hän on koulutuksensa ja kokemuksen perusteella sopiva, kuten lakiesityksessä ehdotetaan (46 a §)?

x Kyllä

- Ei

10. Ovatko kotihoidon henkilöstön riittävyyden turvaamista koskevat säännökset (46 b § ja 49 b §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

☐ Kyllä

x Ei ajatus on oikeansuuntainen, henkilöstöä tulee olla tarpeeksi ja palveluita pitää olla asiakkaalle sen mukaisesti mitä palvelusuunnitelmassa on kirjattu. Kotihoidossa voisi välillisen ja välittömän työajan laskeminen toteuttaa samoin kuin hoiva-asumisessa, jolloin kaikki välitön työ voidaan kirjata palvelusuunnitelmaan ja asiakasmaksulain mukaisesti laskuttaa myös asiakkaalta. Lähtökohtaisesti työ tehdään asiakkaan kotona. Mutta kirjaamista, konsultointeja, yhteistyöpuheluita (ml. omaiset) yms. tehdään myös asiakaskäyntien ulkopuolella. Kaiken asiakaskohtaisen työn sisällyttäminen välittömään asiakastyöaikaan helpottaisi myös siinä, että välitön työ kokonaisuudessaan on huomioitu esim käyntien optimoinneissa.

49b pykälän kirjaukset ovat erittäin epäonnistuneina. Lakiin ei ole tarvetta kirjata, miten eri esihenkilötaso raportoi seuraavalle tasolle, tällaista ei ole kirjattu muihinkaan soten substanssilakeihin. Se ei ratkaise mitenkään mm. henkilöstön saatavuuteen liittyviä haasteita. Mistä saadaan enää johtavia viranhaltijoita vanhuspalveluihin jatkossa, kun henkilöstöpula on koko valtakunnallinen ilmiö, eikä ole yksin yksittäisten johtavien viranhaltijoiden ratkaistavissa?

11. Ovatko ns. hybridiasumista koskevat säännökset (46 c §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

☒ Kyllä

☐ Ei

Vanhuspalvelulaki

Toivomme, että kiinnitätte lausunnossanne erityisesti huomiota seuraaviin vanhuspalvelulakia koskeviin muutoksiin:

12. Onko mielestänne pitkäaikaisen laitoshoidon lakkauttaminen sosiaalihuollon yksiköissä iäkkäiden osalta onnistunut ratkaisu (14 §, 14 a §, 15 b §)?

☐ Kyllä

X Ei Pienellä osalla ikääntyneitä toimintakyky saattaa olla siinä määrin alentunut, että he tarvitsevat apua kaikissa päivittäisissä toiminnoissaan, ovat täysin vuoteessa hoidettavia ja jotka eivät enää välttämättä reagoi ympäristöönsä. Heillä ei kuitenkaan ole jatkuvaa lääkärijohtoisen sairaalaosastohoidon tarvetta, vaan he tarvitsevat hyvän ja asiantuntevan perushoidon, joka hyvin voidaan toteuttaa laitoshoidon tarjoavassa yksikössä. On raskas järjestely toteuttaa siirtyminen esim hoiva-asumiseen ja siihen liittyvien sopimusten solmimiseen esim jos henkilö on vaikeasti vammautunut laajan aivoverenvuodon vuoksi. Palvelurakenteessa tulisi sallia mahdollisuus vastata ikääntyneiden palvelutarpeeseen myös laitoshoidon keinoin pieneltä osin.

13. Onko lakiehdotuksessa esitetty palvelusuunnitelman sisällön täsmentäminen tarpeellista (16 §)?

☒ Kyllä

☐ Ei

14. Onko lakiehdotuksessa esitetty omatyöntekijän tehtävien täsmentäminen tarpeellista (17 §)?

☒ Kyllä

☐ Ei

15. Onko lääkehoidon toteuttamista koskeva säännös mielestänne onnistunut (20 §:n 1 mom.)?

☒ Kyllä

☐ Ei

16. Onko mielestänne kannatettavaa, että seurantayhteenvedot julkaistaisiin toimintayksikkökohtaisina (24 a §)?

☐ Kyllä

x Ei riippuu toimintayksikön koosta ja tärkeintä on, että tieto tulee ensimmäisenä toimintayksikön vastuuhenkilölle, eikä esimerkiksi suoraan julkisuuteen. Tämä on tärkeä osa omavalvontaa. Toki tulosten tulee olla avoimia ja läpinäkyviä. Ei saa syntyä tilanteita, että toimittaja mediasta soittaa toimintayksikköön tuloksista, ennen kuin toimintayksikköön on tulokset tulleet.

Seuranta yhteenvedojen osalta voisi kehittää yhteenvetoraporttia esim OIVA raportin kaltaiseksi visualisointi esim ”hymynaamoilla” tai liikennevaloilla.

Koko lakipakettia koskevat kysymykset

17. Mitä haasteita näette säännösten toimeenpanossa? Onko lakiesityksellä riskejä?

Henkilöstövaje on valtakunnallinen haaste koko vanhuspalveluissa. Se aiheuttaa riskejä ja on uhka, että palveluiden kriteerijä joudutaan tiukentamaan, jolloin palveluja ei voida tarjota riittävän ajoissa ikäihmisten toimintakyvyn ylläpitämisen ja edistämisen näkökulmasta. Kun laki säätelee hoivaa, niin tulisi sen säädellä myös ennaltaehkäisevää hyvinvointityötä. On riski, että henkilöstöä joudutaan siirtämään tärkeistä kuntouttavista ja ennaltaehkäisevistä palveluista hoivaan. Lakimuutos ei tuo selkeästi kotihoidon roolia ja merkitystä esiin palvelukokonaisuudessa ja palvelurakenteen toimivuudessa. Valtakunnallisesti tulisi vähintään suositustasolle asettaa tavoitteet palvelurakenteelle esimerkiksi kotihoidon tai hoiva-asumisen kattavuudelle suhteessa väestöön. Henkilöstön riittävyys on nostettu esille, mutta ei ole mitään laskennallista suositusta määritelty henkilöstön määrästä.

18. Millaista tukea toivotte toimeenpanoon? *koulutusta, yhtenäisiä digitaalisia työkaluja seurantaan ja omavalvontaan*

19. Mitä muuta haluaisitte lausua esityksestä?